

LA POLÍTICA ÉS MÉS CONVICCIO QUE RAÓ I ARGUMENTS

Intel·ligència o caràcter?

A les portes d'un nou curs escolar em ve al cap un debat que va tenir lloc l'any 1928 entre Josep Maria Batista i Roca i Carles Cardó, relatiu a què és més important primar en l'educació del jovent d'un país: la intel·ligència o el caràcter. En un debat organitzat per la Federació Catalana d'Estudiants Catòlics, a semblança dels que encara avui tenen lloc a les universitats angleses, Batista i Roca defensà la primacia del caràcter, mentre que Cardó defensà la primacia de la intel·ligència.

ATÈS L'INTERÈS QUE AQUEST DEBAT VA GENERAR, i que va implicar molts altres personatges catalans de l'ensenyament i de la cultura en aquell llunyà 1928, tots dos ponents van seguir debatent des de diferents diaris, el primer a *La Publicitat* i el segon a *El Matí*. Totes dues facultats defineixen l'home: l'intel·lecte és la facultat de pensar amb la qual coneixem el món. La voluntat és la facultat de dur a la pràctica els nostres pensaments d'acord amb un ordre moral, tot conformant el caràcter. Per Alexandre Galí, als dotze anys totes dues facultats han d'haver estat desenvolupades "en la seva substància", per anar-les exercitant durant l'adolescència i la joventut.

AQUELL DEBAT ÉS AVUI BEN ACTUAL com ho prova aquesta cita de Cardó: "El món modern és frívol i voluble, li agrada el papalloneig encuriós i el tast alternat de les emocions més vàries; no anima les conviccions fortes, que necessiten de l'idealisme". Per Cardó, els temps moderns es basteixen a partir d'una tràgica paradoxa: volent la llibertat dels seus fills, aquests poden acabar convertits en tirans de si mateixos. En els nostres dies Salvador Cardús, en el seu ja clàssic *El desconcert de l'educació* (La Campana, 2000), toca de passada algunes d'aquestes qüestions, quan analitza en el seu darrer capítol ("el coratge de tenir futur") la manca de projectes i la provisionalitat i el presentisme amb què viuen avui els nostres joves.

TAMBÉ HE PENSAT EN AQUEST DEBAT A LA VISTA de la propera negociació de la LOFCA, pel que fa a la definició de les variables a considerar en la definició de les "necessitats de despesa autonòmica", i que marcarà els límits del pressupost de la Generalitat en el proper quinquenni. Mentre els catalans fem anàlisis econòmiques per mirar d'establir unes necessitats de despesa objectives per a tothom, les altres autonomies del règim comú estan estudiant amb quines variables triades *ad hoc* (població, superfície, dispersió) poden escombrar més cap a casa sense cap mena d'escrúpols o pudor subjectiu.

EN ELS TRAMS FINALS D'UNA NEGOCIACIÓ POLÍTICA, ¿pesa més la intel·ligència o el caràcter? Sempre he cregut que als catalans, des de 1977, ens ha sobrat la primera i ens ha mancat el segon. Mentre miràvem sovint les altres autonomies per damunt de l'espatlla ("ara us modernitzarem") aquestes han estat aconseguint del govern central criteris i diners que les beneficiaven amb escreix a costa nostra. La política és més convicció i força que raó i arguments.

AIXÒ TAMBÉ PASSA A LA UNIÓ EUROPEA, on als seus Consells de Ministres hi ha baralles poc tècniques i on cal més caràcter que intel·ligència: quan els francesos acusen els irlandesos d'ocultar dades fiscals d'empreses nord-americanes amb domicili fiscal a Dublín i amb fàbriques a tot Europa (com així passa), els segons acusen els primers d'afavorir les empreses franceses amb tota mena de barreres no aranzelàries (com així també passa). Tot és possiblement quasi il·legal, però així funciona la competitivitat al món real: tothom juga al límit màxim, o fins i tot una mica més enllà, amb tots els instruments de què disposa. Potser ens sobren catèdracs dedicats a la política i ens hi falten empresaris.

EN AQUEST PUNT, ENS CALDRIA CONSIDERAR la manca d'institucions a Catalunya on es puguin formar les nostres elits, que és una de les manifestacions més patents de les nostres mancances cíviques. On és a Catalunya el nostre equivalent de l'Escola Nacional d'Administració francesa? ¿Tenim a casa nostra alguna institució que faci el paper que a Euskadi exerceix Deusto?

ALGUNA COSA VA MIRAR DE FER PRAT DE LA RIBA en aquest sentit en crear l'Escola d'Administració, i per això no fou casual que aquesta fos una de les primeres institucions prohibides per Primo de Rivera. La importància d'aquestes institucions paraoficials és molt gran, com ho prova l'encert de crear l'Institut d'Estudis Catalans per ordenar la llengua. Avui tenim en la Generalitat un embrió d'Estat, però encara ens manquen sòlides institucions d'on puguin sortir els seus dirigents: no els polítics, que sempre seran passatgers, sinó els funcionaris, que són els grans puntals de l'administració (hisenda, propietat, ordre públic, institucions jurídiques), que requereixen una llarga i sòlida tradició. Llàstima que Cambó, que tanta bona feina va fer en certs àmbits culturals, no hagués pogut engegar alguna d'aquestes institucions que, per sobre dels partidismes, formen l'esquelet d'un Estat.

JORDI GALÍ AFIRMA EN EL LLIBRE *Repàs a cal mestre, 50 anys de l'Escola Sant Gregori* que l'educació del caràcter és més important que la de la intel·ligència. Potser el que és essencial en l'educació és una intel·ligent formació del caràcter, com a premissa indispensable per a la formació d'unes elits que dirigeixin el país. I per a això cal el solatge d'un ensenyament primari i secundari consistents.

Ramon Tremosa i Balcells. Professor de teoria econòmica a la UB.